

KIBRIS'IN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ VE MAVİ VATAN

SAMET AKTAŞ

ANKARA HACI BAYRAMVELİ ÜNİVERSİTESİ / ULUSLARARASI İLİŞKİLER 2.SINIF

KONU BAŞLIKLARI

- KIBRIS
- KIBRIS'IN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DURUMU
- KIBRIS'IN JEOSTRATEJİK ÖNEMİ
- KIBRIS'IN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ
- KIBRIS ve MAVİ VATAN

KIBRIS

- Kıbrıs, 9250km² yüzölçümüyle Akdeniz'in en büyük adası olarak tarih boyunca önemini korumuştur. Tarih boyunca askeri ve ticari geçiş yolları üzerindeki konumuyla büyük devletlerin gözü Kıbrıs üzerinde olmuştur.
- Bugün de Türkiye Yunanistan, İsrail, Mısır, Katar gibi bölgesel güçler ve ABD, Rusya, Fransa ve İngiltere gibi küresel aktörler Kıbrıs üzerinde çeşitli planlar, stratejiler ve politikalar geliştirmeyi sürdürmektedir.
- Türkiye Mavi Vatan, Yunanistan Enosis ve ABD de Büyük Ortadoğu Projesi gibi stratejik doktrinlerle bölgeye yönelik faaliyet yürütmektedir.

KIBRIS'IN GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DURUMU

- Kıbrıs, tarih boyunca önemli bir ticaret, askeri üs ve stratejik nokta olarak yer almıştır. Fenike, Roma, Bizans, Emevi-Abbasi, Latin Krallığı dönemlerinden sonra 1570'te Kıbrıs, Osmanlı hakimiyetine girmiştir. Üç yüz yıllık Türk hakimiyetinden sonra 1878'de Osmanlı Devleti tarafından fiili yönetim İngiltere'de, toprak egemenliği Osmanlı Devleti'nde olan bir statü belirlenmiştir. 1914'te Osmanlı Devleti'nin İngiltere'nin karşısında I. Dünya Savaşı'na girmesi sonucu İngiltere Kıbrıs'ı ilhak etmiştir..
- Sonraki süreçte İngiltere manda idaresinde kalan Kıbrıs, 1960 itibariyle Kıbrıs Cumhuriyeti adıyla ortak bir Türk-Rum devletine sahne olmuştur. 1959 Londra ve Zürih Anlaşmalarına dayanan Kıbrıs Cumhuriyeti; İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ın garantörlüğü altında yalnızca üç yıl yaşayabilmiştir. 1964-1974 yılları arasında Kıbrıs Rumları ile Kıbrıs Türkleri arasında kanlı bir mücadele başlamıştır. 1974 Temmuz ayında Türkiye'nin 1959 Anlaşmalarına dayanan garantörlük haklarını kullanıp Kıbrıs'a müdahale ettiği Kıbrıs Barış Harekatı sonrası Kıbrıs Türk Federe Cumhuriyeti kurulmuş, 1983'te de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilan edilmiştir. Kırk yıllık süreçte KKTC Türkiye dışında hiçbir devlet tarafından resmi olarak tanınmamışsada Kıbrıs'ta iki devletli bir durum ortaya çıkmıştır.

KIBRIS'IN JEOSTRATEJİK ÖNEMİ

- Jeostrateji; devletlerin coğrafi özelliklerini (coğrafi konum, yer şekilleri doğal kaynaklar..) kullanarak uzun vadeli plan, politika ve hedefler geliştirmesidir.

Kıbrıs, günümüzde, Süveyş Kanalı'na olan yakınlığı, Akdeniz'den Hint Okyanusu ile Pasifik'e geçişleri ve Karadeniz'den Türk Boğazları aracılığıyla geçiş bağlantılarını kontrol eden kritik konumu nedeniyle jeostratejik bir noktada yer almaktadır. Avrupa'dan Ortadoğu'ya deniz ve hava yolu bağlantılarının kurulmasında ve Ortadoğu'da hava kontrol sağlamak adına önemli bir yere sahiptir. Bugün, sahip olduğunu hidrokarbon rezervleriyle de enerji kaynakları bakımından da önemi son derece artmıştır. Bugün, 3,5 trilyon m³ doğalgaz ve 1,5 milyar varil petrol kaynağına sahip olduğu tahmin edilen Doğu Akdeniz'de Türkiye, Yunanistan-GKRY, İsrail, Mısır gibi kıyıdaş ülkelerin yanı sıra Fransa İngiltere, ABD, Rusya, Katar gibi küresel ve bölgesel aktörler de rol alma çabasına girmiştir.

KIBRIS'IN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ

- Türkiye'nin güney sınırlarının güvenliği, küresel deniz, okyanus ve deniz yollarına erişim yeteneklerinin devamı ve geliştirilmesi, denizaşırı askeri ve ticari varlığını korumak adına Türk Donanması'nın hareket kabiliyetleri açısından Kıbrıs'ın vazgeçilmez önemi vardır. Kıbrıs'ta Türk varlığının kaybedilmesi Türkiye'nin güneyden çevrelenmesine olanak verecektir
- Sahip olduğu enerji kaynaklarıyla da enerjide dışa bağımlı olarak yıllık 100 milyar dolara yakın enerji ithal eden Türkiye için Doğu Akdeniz enerji jeopolitiği de kritik önemdedir. Burada bulunan rezervler hem ülkemizin kendi ihtiyacı hem de ihracat potansiyeli açısından da önemlidir. Bunların yanında elbette Ada'da 450 yıldır varlığını sürdüren 1 milyon Türk yaşamaktadır.

KIBRIS VE MAVİ VATAN

- Mavi Vatan Doktrini, emekli amiral Cem Gürdeniz tarafından ortaya atılmış olan, Türkiye'nin denizlerdeki hak ve çıkarlarını korumaya yönelik ortaya atılmış önemli bir adımdır Türkiye'nin Karadeniz, Akdeniz ve Adalar Denizi'nde toplamda 462 bin km² deniz yetki alanına sahip olduğunu; uluslararası hukuk, coğrafya ve jeopolitik açısından ele almıştır. Bu deniz yetki alanları ve belirlenecek münhasır ekonomik bölge, kıta sahanlığı ve karasularında Türkiye'nin yüksek çıkarlarına dönük bir doktrindir. Kıbrıs, Mavi Vatan Doktrini içinde kilit ve vazgeçilmez bir yere sahiptir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin MEB ve deniz yetki alanlarının uluslararası tanınırlığı Mavi Vatan'a katkı verecektir. Ayrıca KKTC ve Türkiye arasında gerçekleşecek MEB ve Deniz Y.A anlaşmaları ile Türkiye Doğu Akdeniz'de meşru hareket etme şansı bulacaktır.

MAVİ VATAN HARİTASI VE KIBRIS

